

Posebno važna se mi vidita spisa: »Avancement ljudskih učiteljev« in pa zadnji, ki govori o združenji slovenskih učiteljev. V prvem kaže pisatelj, koliko bi šolstvo kake dežele pridobilo, ko bi bile učiteljske osebe po zaslugah, starosti in značaji svojem, ne pa dotične šole v plačilne razrede razvrščene. Potem bi šolstvo zadobilo več stalnosti, katere mu je pred vsem potreba. Največ učiteljev prosi le zato na druga mesta, da bi si svoje plače zboljšali. To vedno preseljevanje bi pa prenehalo, ko bi se plačni razredi po učiteljskih osebah namesto po raznih krajih razvrstili, kajti potem bi vsak učitelj po zaslugah in starosti avanzoval, in ne bilo bi treba na kak večji kraj ali na večrazrednico prositi. V poslednjem spisu pa našteva pisatelj koristi, ki bi prirastle po združenji slovenskih učiteljev njim samim, šoli slovenski in ž njo vsemu národu. »Da bi se s tem korakom širila v večji meri sedaj med slovenskimi učitelji pogrešana bratovska vzajemnost, zavednost, samosvest, odločnost, ponos in značajnost — ni mi treba še posebej naglašati . . . G. Jamšek tu tudi nasvetuje, naj bi se v slučaju osnove učiteljskega društva za vse slovenske pokrajine »Učiteljski Tovariš« in »Popotnik« stopila v jeden strokovnjaški list, ta list bi bil potem glasilo slovenskega učiteljskega društva. Mesto družega šolskega lista pa naj bi izhajal »Šolski letnik«, podoben nekdanjim Slomškovim »Drobtinicom«.

Drugi del »Šol. Drobtinice« obseza pod naslovom »Iz šole za šolo«: A. Naloge v izobražbo prostih stavkov. B. Slovenski pravopis. O tej z veliko marljivostjo nabrani tvarini izrekel je že neki odlični ljubljanski učitelj jako pohvalne besede; imenuje jo »izredno praktično in instruktivno«.

Zlasti s »Slovenskim pravopisom« je g. Jamšek nam učiteljem jako ustregel, kajti do sedaj smo pogrešali učnega pripomočka, kjer bi bilo dovolj vaj za pouk v pravopisji slovenskem nabranih in metodično urejenih. Vsak učitelj, ki je hotel ta predmet vestno obravnavati, moral si je take vaje sam sestavljati; kajti óne po slovnicaх nikakor ne zadostujejo. »Šol. Drobtinice« pa jih nam sedaj podajejo na izbiro.

Konečno le še omenjam, da je knjigi pridejana lepa podoba rajnkega Slomška in da je tudi zunanja oblika knjige prav lična. Priporočamo jo torej č. slovenskemu občinstvu, zlasti pa učiteljem slovenskim.

Cena »Šol. Drobtinicom« je v platno vezanim 1 gld. 20 kr., brošuranim 1 gld., po pošti 10 kr. več in dobivajo se pri založniku J. R. Milici v Ljubljani. M.

Pedagogiški letnik. I. leto. Uredil *Fran Gabršek*. Izdalo in založilo »Pedagogiško društvo« v Krškem. Natisnil J. R. Milic v Ljubljani 1887, 251 str. s prilogo. Cena 1 gld.

Pedagogika je važna znanstvena panoga. Dokaz temu so stolice za pedagogiko na nekaterih vseučiliščih. Na novem češkem vseučilišču v Pragi n. pr. je bil docent pedagogiji dobro znani šolnik *Dr. Lindner*, ki je lani umrl. Poprej je bil ravnatelj učiteljišču v Kutni Gori, in svoje dni tudi profesor na celjski gimnaziji, kjer si je, vrl šolnik in zvest sin češkega naroda, pridobil tudi simpatije bratskega slovenskega naroda.

V Slovencih je pedagogiško slovstvo še v povojih, le malo razvito. Veliko avstrijskih narodov nas je v tem že prekosilo, tudi Hrvati so na tem polji najmenj za deset let pred nami. Vendar šolska literatura naša ni šele od včeraj. Vsaj boče skoro štiri-deset let, kar je začel pokojni Einspieler izdajati svojega »Šolskega Prijatelja« v Celovci (4 letniki), tudi boče kmalu že trideset let, kar izhaja »Učiteljski Tovariš«. In če tudi sta dva slovenska šolska lista (»Slovenski Učitelj«, »Šola«) že prenehala, prinašata perijodično »Učiteljski Tovariš« v Ljubljani in »Popotnik« v Mariboru še vedno veliko tečne vzgojslovne in v obče šolske tvarine. Navzlic temu je bilo pazno motrečemu slovenskemu šolniku jasno, da so v pedagogiškem slovstvu našem še veliki nedostatki, velike praznine.

Čisto naravno. Slovenski profesorji pečajo se bolj z znanstvenimi predmeti in z leposlovjem; na učiteljskih, ki so večinoma še nemška, pa redko nastavljeni domoljubni profesorji niso čutili še potrebe, da bi svoje predmete prevajali na slovenski jezik. Ljudski učitelji slovenski pa do najnovejšega časa niso kazali tiste vstrajnosti, tiste znanosti, katere je treba pri spisovanju težjih pedagoških knjige. Za ložje predmeti se je že našel pisatelj; tako je n. pr. pisec teh vrstic preskrbel nekaj ložjih navodov za slovenske učitelje, kakor so n. pr. »Praktična metodika«, »Prvi poduk«, »Zgodovina pedagogije« in druge.

Prve pedagoške knjige so vendar-le *vzgojeslovje* in *ukoslovje*. In teh do zdaj nismo še imeli. Bralo se je sicer po novinah, da g. dr. Kos v Gorici (Kopru) spisuje knjigo te vrste, da piše g. profesor teologije A. Zupančič »pedagogiko«, ki izhaja kot priloga listu »Duhovni pastir«, a teh napovedanih knjig ni še, pa ni še na dan, in po vzgojeslovji v slovenskem jeziku bi še vedno zdihovali, ako nas ne bi bilo iz te zadrege rešilo »Pedagoško društvo« v Krškem. Pod tem imenom je namreč v Krškem združil l. 1886. ondodni nadučitelj g. *Fran Gabršek*, že več let dobro znani sodelovec v »Učiteljskem Tovarišu«, ki prinaša iz njegovega peresa jedrnate vzgojeslovne in ukoslovne spise, bližnje in daljne tovariše svoje, ki so se zedinili v izdavanje pedagoških spisov v letnih knjigah. Tako delo leži pred nami. Ima pa to-le tvarino: I. Občno vzgojeslovje iz peresa omenjega društvenega predsednika; poslovenjeno po dr. Jos Michu; II *Žavski*: Vzroki zasurovelosti mladine šoli odrasle in sredstva, kako pomoči tej žalostni prikazni; III. *J. Ravnikar*: Komenski-Slomšek; IV. *Tone Brezovnik*: Učne slike iz somatologije; V. *J. Bezlay*: Pouk o črtežih II. del A. posamezni hišni deli. B Najvažnejše določbe iz stavbenega reda za Kranjsko. C. Terminologija. O perspektivi. VI. *Gabršek*: Poročilo o delovanju Pedagoškega društva; *Fr. Lunder*: Vplivanje učitelja na kmetijsko gospodarstvo. L. *Abram*: O čebeloreji; *Ganrar*: O domačih nalogah.

Od teh spisov sta izšla dva v posebnih odtiskih na svetlo, namreč Mich-Gabrškovo »Vzgojeslovje« (cena 80 kr.) in Bezlajev »Pouk o črtežih« (cena 30 kr.).

»Vzgojeslovje« nam dela največje veselje. Za učitelja mora namreč ta knjiga (poleg ukoslovja) biti sv. Pismo, na katero se mu je pri pedagoških spisih sklicevati tako, kakor navaja pridigar besede biblije; še več je pa učiteljeva dolžnost, da se pri pouku djansko ravna po naukih pedagogike in metodike. Kakor smo slovenski učitelji do najnovejšega časa pogrešali slovenskih učiteljskih, tako tudi slovenske knjige za-nje. Uporabljevati smo morali nemške, n. pr. lahko umevno Hermanovo »Erziehungs- und Unterrichtslehre« ali Michovo, Lindnerjevo ali Dittesovo „Erziehungslehre.“ Po Basaričkovem vzgojeslovju v hrvaškem jeziku so slovenski učitelji le malo segali. Na podlagi navedenih knjig bi bil zmožni šolski pisatelj Gabršek lahko samostalno spisal slovensko vzgojeslovje, zlasti ker na tem polji ni bil novinec in ker je po slovenskih šolskih listih bilo raztreseno veliko tvarine, ki se bi bila dala nekoliko porabiti. Ali knjiga bi morebiti ne bila toliko pregledna*). Zato se je bil odločil posloveniti tako nemško ozgojeslovje, ki je od ministerstva za rabo na učiteljskih potrjeno. Taka knjiga je poleg težavne dr. Lindnerjeve »Erziehungslehre« vzgojeslovje šolskega ravnatelja v Opavi, dr. Micha. Pri prevajanju je moral sicer g. pisatelj ledino orati, a delo se mu je posrečilo in dobro obneslo. Preložil je nemško delo v prav dobro slovenščino. To ni bilo lahko početje, knjiga ima vse polno abstraktnih izrazov in težkih terminov, katere je bilo

*) Pisatelj si je mislil, kakor pravi v predgovoru, da doseže prej svoj namen, ako preloži na slovenščino kako drugo že uvedeno in obče sprizvano učno knjigo. Tudi je morebiti upal in upa še in upamo mi, da utegne takov prevod prej biti odobren od ministerstva in prej v šole uveden.

težko pretolmačiti. Izraze slovenske je sicer dala največ gibčna in bogata naša materinščina in našel jih gosp. pisatelj semtertja (morebiti v Koščevem pravoslovju ali v Križanovi logiki, ali pa v Cigaletovi terminologiji, v hrvaškem vzgojeslovju in dr.) S kratka: postavil jih je v sistematično celoto, kjer se tako lepo prilégajo, kakor v nemškem originalu, in moramo se kar čuditi, da je prvi prevod tako dovršen. Pomote človek v knjigi zastoj išče, in kar jih najde, niso tolike, da bi škodovale skupni lepi vrednosti knjige. N. pr. stavki sicer odgovarjajo brez izjeme logiki in slovniškim pravilom, a vendar so radi tega kaj težko umljivi, ker je v njih vse polno abstraktnih izrazov, kar pa drugače biti ne more. Nемец se pač izrazuje s samimi substantivi, kedar piše znanstveno, in Slovenci ga le preradi posnemamo.

Pohvalno je pa od pisatelja, da je tu pa tam uvrstil na primernih mestih zlate izreke našega prvega pedagoga *A. M. Slomška*. S tem je — kakor je pisatelj slutil — dobila knjiga res večjo veljavo. Jednako zasluži g. pisatelj za to vso hvalo, da je obogatil slovensko slovstvo s kaj krepkimi izrazi n. pr. že samo pri poglavju »afekti« je velika kopa čvrstih samostalnikov, ki so si v pomenu ali sorodni ali nasprotni. In tako je skoro pri vsakem poglavju pokazal, kako bogata je slovenščina gledé dobrih besed. — Drugi spis v »Pedagogiškem letniku« je iz peresa odličnega slovensko-štajerskega šolnika g. Fr. Jamška, bivšega c. kr. okrajn. šolskega nadzornika, sedaj učitelja v Rajhenburgu, ki je bil lani izdal pri Milici tudi kaj lepo knjigo pod imenom »Šolske Drobtinice«. V spisi priobčenem v tem letniku odkriva sicer dosta znane napake med mladino, a slika jih kaj plastično in z velikim sočutjem, kar kaže šolnika, ki v resnici ljubi slovensko dečo in nje roditelje. Jezik mu teče tudi lepo gladko, kar se ne more reči o slehernem štajerskem učitelji. O ko bi le veliko voditeljev bralo ta spis, ki je njim največ namenjen. »Pedagogiško društvo« ima menda med svojimi udi nekaj očetov neučiteljskega stanja, škoda, da jih ni desetkrat toliko. Tretji spis v letniku je iz peresa g. učitelja *Ravnikarja* in ima naslov »Komenski — Slomšek.« To je paralela, spisana na podlagi životopisov teh pedagogiških velikanov. Tuči v tem spisu je gladek jezik in krepka pisava; priznati moramo, da je študija lepo dovršena. — Četrti spis so učne slike iz somatologije, za višjo skupino narodne šole spisal *Anton Brezovnik*, ki je že marsikatero prav rabljivo knjižico priobčil. Tudi ta kratki spis je jedernat in brez hib. »Slika« je seveda težka; učitelj jo mora dobro sam umeti; potlej bode gotovo dobro razložil otrokom posamezne organe človeškega telesa. Dolgočasna pa bode otrokom, tudi velikim otrokom vsa ta slika, ako je učitelj ne oživi s poukom o zdravju ali s kakšno basnijo (n. pr. z ono o želodeci in udih). Nekaj kratkih naukov o zdravju podaje tudi g. pisatelj. Jako veliko veselje nam dela poslednji spis v letniku namreč »Pouk o črtežih z 51 podobami« II. del. Sestavil g. Jos. Bezljaj, meščanski učitelj v Krškem. Do zdaj še nismo imeli Slovenci pisatelja, ki bi bil pisal o teh strokah (namreč o prvotnem risanju, z ozirom na stavbarstvo) in navoda za raznovrstno risanje (v ljudskih šolah in drugih učilnicah) v slovenskem jeziku še vedno pogrešamo. Kar je pa g. Bezljaj izdal (seveda se to z velikanskim delom Flisovim: »Stavbinski slogi« nikakor ne dá primerjati), to je velike vrednosti za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol in za napredne zidarje, stavbarje in dr. Po takih knjižicah bode seči tudi učiteljem in učencem na novi obrtni šoli v Ljubljani, ki bode menda vendar slovenska. Gospodu Bezljaju svetujemo, da se tudi v bodoče še bavi z enakimi spisi, po katerih seže časih tudi slovenski zidarski in tesarski mojster. S takimi knjižicami nadomestuje nekoliko knjigi, »Slovenski zidar« in »Slovenski rokodelcec«, o katerih se je pred leti govorilo, da jih nameravata na svetlo spraviti »Matica Slovenska« (prvo) in »Družba sv. Mohorja« (drugo) Konec »Pedagogiškega letnika« je pridejano obširno poročilo o delovanju »Pedagogiškega društva« v prvem letu iz peresa g. Fr. Ga-

bršeka. To poročilo, ki je sicer kaj dobro sestavljeno in ki obsega tudi lepe govore učiteljev (gg. Lunder, Abram, Gantar), je sicer odveč; kajti že po časnikih je zvedelo občinstvo o vsem tem marljivem delovanju odbora in društvenikov; in vsaj že letnik sam dosta jasno hvali, in dela osobito čast društvenemu predsedniku in njegovim sotrudnikom. Vprašamo samo: Ali bode »Pedagoško društvo« doseglo svojo svrhu? Ali bode »Vzgojeslovje« prišlo v tiste roke, katerim je namenjeno? To so roke profesorjev, učiteljev in pripravnikov na učiteljskih v Ljubljani, Mariboru, Gorici, Kopru, Celovci, Gradci. Ne vemo. Znana pa nam je odredba naučnega ministerstva, po kateri se terja od učiteljskih pripravnikov in bodočih učiteljev znanstvena terminologija v obeh jezikih, naj se že predmeti predavajo v šoli v tem ali onem jeziku, in da se je »Vzgojeslovje« visokemu ministerstvu predložilo v potrjenje. Iz tega naj se blagovoli posneti, da se je »Pedagoško društvo« v Krškem poprijelo svoje naloge, kakor malo katero slovensko društvo in da je z malimi denarnimi sredstvi storilo veliko dela. Društvo je prosilo podpore tudi pri kranjskem deželnem zboru, a naklonilo se mu je samih 50 gld. Išče še tu in tam — a najde malo. Tudi se na visokem mestu premalo ozirajo na tako in jednako delovanje slovenskih učiteljev. Naj bi se pa slovenski domoljubi spomnili krškega »Pedagoškega društva«, ki pripravlja že drugi letnik z obširno tvarino, n pr. z ukoslovjem, z vzornimi načrti za stavbe šolskih poslopij itd.

J. L.

Toplinske razmere Zagreba in Ljubljane. Spisal *Ferdinand Seidl*. Pretiskano iz »Glasnika hrv. naravoslovnega društva (Societas historico-naturalis Croatica)«. Tiskarski zavod »Narodnih Novin« v Zagrebu. 1887, 8°, 49 str. 2 podobi.

Pisatelj nas prepriča, da je osnovna, motenj oproščena toplina funkcija časa. Podaje nam Lambert-Besselovo formulo, ki izraža matematično to vzajemnost. Določi potem s pomočjo podatkov tridesetletnega opazovanja v Zagrebu in Ljubljani konstante (stalni e) te jednačbe z ozirom na navedeni mesti ter nam podaje po jako preglednem računu analitska izraza za toplinska tira Zagreba in Ljubljane. V prvi podobi vidimo krivulji, geometrijski podobi teh dveh jednačeb. Po tej podobi vidimo že, kako zelo se ujemata toplinska tira obeh mest. Nadalje primerja pisatelj oba tira z ozirom na vse okoliščine, kakor zahteva v resnici znanstvena razprava. Tako nam podaje tudi po njem zračunjene formule, ki nam pripovedujejo, kako se toplina po Karavankah, ob jugu in vzhodu po Kranjskem, po spodnjem Štajerskem preminja z nadmorsko visoto in zemljepisno široto. Druga podoba kaže nam normalni toplinski tir in krivulje mesečnih maksimov in minimov toplote v obeh mestih.

Pisatelj nam razjasnuje in opravičuje razlike in strinjanje toplinskih razmer Zagreba in Ljubljane tako, kakor je mogoče le pisatelju, kojemu so v obili meri znana in pristopna vsa literarna sredstva meteorogije. — te moderne vede. Vsebina je jako primerno urejena, povsod z obilnimi literarnimi podatki — v gladki slovenščini.

Gospodu pisatelju moramo tembolj hvaležni biti, ker je dala ta strogo znanstvena razprava ogromno veliko dela, kar bode vsakomu jasno, kdor to delo pazno prebere in razume. Ne bode mu žal, kajti vsebina je tolikanj poučna, in kar je navedenega, tako razjasneno in zanimivo povedano, da bode vcepilo marsikate emu bralcu veselje do opazovanja prirode. To bode pisatelju — prirodoznanecu gotovo najlepše plačilo.

Gospod pisatelj je bil že pred leti prvi, ki je začel v Slovencih orati to ledino. Pričakujemo, da bode priobčeval svoja opazovanja tudi nadalje v materinščini, naj si bode v »Glasniku hrv. nar. dr.« ali v »Letopisu Matice Slovenske«; vsodbujal bode s tem, druge k posnemanju, k delu — domovini v čast. —

—r—

O pegamih. Po časnikih se je čitalo pred tedni, da so se letos pegami (Seidenschwanz *Bombycilla garrula*) prikazali v posebno velikem številu na Kranjskem. Pegam

»Pedagogiški letnik.« III. leto. 335 str. 8. 1889. — Uredil Fr. Gabršek. Izdalo in založilo »pedagogiško društvo« v Krškem. — V Ljubljani. Natisnil J. R. Milic. — Takó se zóve knjiga, ki je ravnokar ugledala beli dan in je gotovo razveselila sleharno učiteljsko srce. — Ta »Letnik« ima naslednjo vsebino: 1. *Fr. Gabršek*: Izkustveno dušeslovje, katero biva (na 5 do 141 strani) iz teh toček: Predgovor, uvod; Pravo dušeslovje. Prvi oddelek. Predstave. Drugi oddelek. Čustva in afekti. Tretji oddelek. Teženje. Četrty oddelek. Dodatek. 2. *J. Ravnikar*: Nekaj odlomkov iz Ivana Amosa Komenskega »Didaktike« (na 147 do 195 str.). 3. *Jos. Bezljaj*: V šolski delarni (na 213 do 272 str.). 4. *Žavski*: Spomini na Dunaj (na 213 do 272 str.). 5. *I. L.*: Pogled na pedagogiško polje l. 1888. (na 273–280 str.). 6. Poročilo o »prvi slovenski stalni učilski razstavi« Pedagogiškega društva v Krškem (na 281 do 310 str.). 7. *Fr. Gabršek*: Poročilo o delovanji »Pedagogiškega društva« v tretjem letu svojega obstanka (na 311 do 314 str.). 8. Vabilo (na 315 str.).

Smelo rečemo, da je ta knjiga velike vrednosti za naše učiteljstvo, kajti v nji g. Gabršek razpravlja na prvem mestu »dušeslovje« v lepem in gladkem jeziku. To sicer ni Gabršekovo izvirno delo, kakor on sam v »predgovoru« omenja, kajti pri tem delu so mu bili glavni viri dr. Jos. Michovo »Dušeslovje«, St. Basaričkov »Kratko izkustveno dušeslovje«, dr. G. A. Lindnerjeva: »Učebnice psychologie zkušebne«, potem Fr. Erjavčeva »Somatologija«, Ant. Zupančičeva »Pedagogika«, nadalje knjiga dr. J. Becka, dr. A. Stöckla, Fr. Hermauna in drugih; vendar nam je g. Gabršek s tem delom jako ustregel. — Važni so »odlomki Komenskega«, koje je priobčil g. Ravnikar, kajti učiteljstvo bode našlo v njih marsikoje dobro zrno. — O šolski delarni piše g. Bezljaj kaj zanimivo in spretno ter nam nazorno slika kaj in kakó se učenci v delarnah učé. — Spomini na Dunaj, koje je posnel — post festum — g. Žavski (pseudonim) iz svojega dnevnika, so zelo interesantni, kajti poleg opisovanja Dunaja in okolice nahajaš v njih urnike in tvarino vsakodnevnega poučevanja na kmetijskem učiteljskem tečaji Dunajskem. — Ondukaj najdeš označeno suov različnih predmetov, koja je prav mična in poučna — V pogledu na slovensko pedagogiško polje leta 1888 nam izkušeni šolnik, g. Ivan Lapajne, kaj pregledno navaja novosti na šols. polji, novoizšle knjige in spise, ustanovljena učit. društva na novodobnem šols. polji itd., kar znači v vsem lep napredek. — Potem marljivi in spretni g. Gabršek podaje: »Poročilo« o prvi slovenski stalni učilski razstavi »Pedagogiškega društva« v Krškem in sicer to kot nadaljevanje iz II. Pedagogiškega letnika, 1888. — Tukaj nahajamo ocene raznih izišlih knjig, učil, računskih strojev, prirodopisnih in prirodoslovnih zbirk, metričnih mer, predlog za pisanje in risanje, muzikalij, vzglednih podob za pouk ženskih ročnih del, pedagogiških listov itd. — Končno beremo »Poročilo« o delovanji »Pedagogiškega društva« v tretjem letu svojega obstanka, koje je spisal g. Gabršek. Iz njega je razvidno, da je imelo društvo 438 gl. 44 kr. dohodkov in 362 gl. 77 kr. troškov. — Med drugim bodi omenjeno, da je društvo o praznovanji štiridesetletnice Nj. Veličanstva našega presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I. slovesno otvorilo učilsko razstavo v 2. dan sept. 1888. I. ter je s tem patrijotičnim činom pokazalo, da zna čislati pomen novodobnega šolstva — Vodstvo tega velevažnega društva je v prav dobrih rokah, kajti gg. Fr. Gabršek (predsednik), Ravnikar (tajnik), Jamšek, Lapajne, dr. Romih, Cepuder (odborniki) in drugi so znani dobri šolniki.

Iz vsega je razvidno, da so vsi sestavki označenega »Letnika« jako zanimivi. Učitelj, to knjigo beroč, težko jo položi iz rok, dokler je ni popolnoma prečital.

Učiteljem in učiteljicam, ki premišlujejo, kaj bi naročili za svoje knjižnice, svetujem, da si omislijo to lepo knjigo, ki dela vso čast krškemu učiteljstvu, osobito odboru,

ki biva iz samih vrlih šolskih pisateljev, koji so nam porok, da bode to društvo rodilo še mnogo dobrega sadu.

Žal, da osobito primorsko učiteljstvo to društvo še kaj malo pódpira. — Na prstih jedne roke bi lahko seštel vse primorske člane tega pedagogiškega društva. —

Končno še omenim, da je ta knjiga pisana v lepi slovenščini, ter se po svoji vsebini gorko priporoča učiteljstvu. — Dobiva se pri Milici v Ljubljani ali pa pri »pedagogiškem društvu« v Krškem (Gurkfeld).

V prihodnjem »Letniku« se bode priobčila metodika za vsak predmet posebe. Nadaljevali pa se bodo tudi pedagogiški klasiki. — Vrlemu društvu, ki deluje v prospéh našega šolstva, kličem: Vivat, crescat, floreat! —

Anton Leban.

Ivan Kukuljevič Sakcinski † in Adolfo Veber †. Hrvaški národ žaluje na novem grobu dveh književnih prvakov svojih. Dné 1. avgusta t. l. je umrl v 73. letu dóbe svoje na svojem posestvu v Puhakovci v Zagorji *Ivan Kukuljevič Sakcinski*, umirovljeni véliki župan županije zagrebške, predsednik hrv. slov. deželnega šolskega odbora, častni član jugoslovanske akademije, predsednik »Maticí Hrvatski« itd. itd. Ivan Kukuljevič Sakcinski, prvak ilirske dóbe, vrstnik Gaju, Vrazu, Demetru, Kurelcu, Lisinskemu, Babukiču, Seljanu in Mažuraniču; bil je poslednjih petdeset let neumorno delaven na književnem polji: leposlovje in znanstvo, zlasti zgodovino jugoslovansko je obogatil z neumrjočimi deli svojega uma. — Dné 6. avgusta t. l. je umrl *Adolfo Veber-Tkalčevič*, kanonik prvostolne cerkve zagrebške, akademik in književnik hrvaški, nedosežen kot stilist hrvaški, ki je z naučnimi in leposlovnimi spisi znatno pomnožil literaturo hrvaško ter se zlasti odlikoval s prekrasnimi svojimi potopisi, v katerih nam je naslikal vso krasoto divne Italije in čarobnega Carigrada. Obširnejši nekrolog o obeh književnikih hrvaških nam podá g. prof. Jos. Starè v svojih zanimivih »Pismih iz Zagreba«.

Na Vidov-dan. Pieśni serbskie o Kosowskim boju w nowym przekładzie przez Izydora Kopernickiego z predmową T. T. Jeża. Kraków. Nakład kniegiarni Gebethnera i spółki. 1889. 8°, III str.

Ta krasna srbskemu národu poklonjena knjiga je lepo znamenje, kakó se tudi Poljaki zanimajo za krasne umotvore južnih svojih bratov. Sploh se jim mora priznati, da so med Slovani za Čehi, ki imajo v obče največ prevodov iz vseh slovanskih jezikov, srbske národne pesmi največ na svoja tla presajali Poljaki. Najprej je náuje opozoril Kazimir Brodziński, predhodnik Mickievičev, potem je ukrajinski slavec Bohdan Zaleski pretolmačil nekoliko zgodovinskih pesmij, Roman Zamorski pa različne národne pesmi in izdal še dve posebni knjižici »Lazarica« i »Królewicz Marko«.

Tukaj imamo pred sabo prekrasno izdavo, kjer so zopet zbrane pesmi o Kosovskem bóji v prestavi dr. Izidora Kopernickega, profesorja krakovskega vseučilišča. G. prof. Kopernicki je na lepem glásu kakor *antropolog*, ki pa tudi pozna posebno dobro národno življenje Poljakov in Rusinov, o čémer pričajo njegovi doneski v izdanih krakovske akademije znanosti. Kakor mora vsak slovanski učenjak, ogledal se je tudi on dalje po slovanskem svetu in med njegovimi národnimi zakladi so se tudi njemu posebno prikupile srbske národne pesmi. O Kosovskem bóji nam jih podaje štirinajst v izvrstnem prevodu. Zaleski, ki nikoli ni videl Srbije, in Zamorski, ki je le mahoma čézajo potoval, nista poznala srbskega národa, njegov duševni život jima zaradi tega ni mogel biti jasen in glasovom srbske pesmi se nista privadila, njiju prevodi so zatorej precéj svobodni. Vse drugače je to pri g. prof. Kopernickem, ki se je korenito séznanil s srbskim národom in njegovim umetništvom. Njegova prestava ali kakor sam pravi »tolmačenje« je lahko uzor, kakó se naj prelaga; čítajo se pri njem srbske národne pesmi če ne povsod — kateri prelagalec pa tudi more kaj takega doseči — ali vender navadno kakor srbski izvirnik.